



HØJESTERETS DOM

afsagt mandag den 10. januar 2022

Sag BS-6044/2021-HJR
(1. afdeling)

Y ApS
(advokat Anders Lindqvist)

mod

X ApS under konkurs
(advokat Jacob Smith)

I tidligere instanser er afsagt dom af Københavns Byret den 26. november 2019 (BS-18288/2019) og af Østre Landsrets 22. afdeling den 22. september 2020 (BS-56683/2019).

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Thomas Rørdam, Jens Peter Christensen, Hanne Schmidt, Oliver Talevski og Kristian Korfits Nielsen.

Sagen er behandlet skriftligt, jf. retsplejelovens § 387.

Påstande

Appellanten, Y ApS, har gentaget sin påstand om frifindelse.

Indstævnte, X ApS under konkurs, har påstået stadfæstelse af landsrettens dom.

Sagsfremstilling

Ved gældsbrief af 8. oktober 2015 optog A et lån på 2 mio. kr. hos Y Holding A/S, nu Y ApS (herefter Y).

Y indleverede den 13. juli 2017 en udlægsbegæring til Retten på Frederiksberg angående resttilgodehavendet. Den 22. august 2017 indgav Y konkursbegæring mod A med henvisning til, at lånet var misligholdt. Det fremgår af konkursbegæringen bl.a., at der var registreret to holdingselskaber (med tilhørende datterselskaber) ejet af A, men at selskaberne ikke "ses at have likvide midler til udbetaling til ejeren, A, til dækning af den forfaldne fordring i henhold til gældsbrief af 8. oktober 2015".

På et fogedretsmøde den 30. oktober 2017 erklærede A sig ude af stand til at betale restgælden på 853.566,67 kr. til Y. Det fremgår af retsbogen fra fogedretsmødet, at Y foretog udlæg i As anparter i selskabet Z Holding ApS, og at parterne indgik en afdragsordning, hvorefter A hver den 1. i måneden skulle betale 50.000 kr. til Y startende den 1. november 2017. Parterne var enige om, at As stemmeret og ret til udbytte blev opretholdt, så længe den indgåede afdragsordning blev overholdt.

Der blev herefter i overensstemmelse med afdragsordningen indbetalt fem afdrag af hver 50.000 kr. til Y den 1. november 2017, 1. december 2017, 3. januar 2018, 6. februar 2018 og 6. marts 2018. De fem afdrag blev indbetalt af selskabet X ApS, som A var direktør i og ejede igennem selskabet Z Holding 1 ApS. Af overførselsbilagene fremgik efter det oplyste, at afdragene kom fra X ApS til dækning af As gæld til Y.

X ApS blev erklæret konkurs den 18. april 2018, som også er fristdagen.

Y indgav den 30. april 2018 på ny konkursbegæring mod A, idet selskabet bl.a. henviste til, at A ikke havde overholdt den indgåede afdragsordning. Efter det oplyste blev A erklæret konkurs den 31. maj 2018.

X ApS under konkurs udtog den 17. april 2019 stævning mod Y med påstand om, at Y til konkursboet skulle betale 250.000 kr. med procesrente fra den 17. april 2019. Påstanden var begrundet i, at betalingen af de fem afdrag på i alt 250.000 kr. skulle omstødes i medfør af konkurslovens § 64.

Københavns Byret frifandt Y ved dom af 26. november 2019. Af rettens begrundelse fremgår bl.a.:

"A lånte den 8. oktober 2015 2.000.000 kr. af Y Holding A/S, nu Y ApS. A har under strafansvar forklaret, at han afdrog på lånet med midler fra X ApS, fordi X ApS skyldte ham penge, og at X ApS' gæld til ham herved blev nedbragt. Det fremgår af de fremlagte kontoudtog, at der også forud for de af sagen omhandlede betalinger er sket overførsler fra X ApS på vegne af A, og at der i teksten til Y ApS er anført "A, Aconto...".

På denne baggrund lægger retten til grund, at betalingerne af de 5 gange 50.000 kr. udgjorde betalinger af afdrag fra A på det lån, som A havde optaget hos Y ApS, og at X ApS' gæld til A samtidig blev nedbragt.

Det er således ikke godtgjort, at betalingerne udgør gaver fra X ApS til Y ApS, hvorfor betalingerne ikke kan omstødes efter konkurslovens § 64.

Retten tager herefter Y ApS' påstand om frifindelse til følge."

Konkursboet indbragte sagen for landsretten, der ved dom af 22. september 2020 ændrede byrettens dom, således at Y skulle betale 250.000 kr. med procesrente fra den 17. april 2019 til X ApS under konkurs. Af landsrettens begrundelse fremgår bl.a.:

"Omstødelse i medfør af konkurslovens § 64

Landsretten lægger til grund som ubestridt, at de omtvistede overførsler fra X ApS' konto til Y Holding A/S den 1. november 2017, 1. december 2017, 3. januar 2018, 6. februar 2018 og 6. marts 2018 er sket med midler hidrørende fra X ApS.

Y ApS har gjort gældende, at overførslerne (betalingerne) var udtryk for sædvanlig gældsafvikling, og at det i forholdet mellem A og Y Holding A/S (nu: Y ApS) var sædvanligt, at betalinger fra A skete ved overførsler fra X ApS' konto.

A har forklaret, at overførslerne fra X ApS til Y Holding A/S blev foretaget på hans initiativ. Han har endvidere forklaret, at overførslerne var afdrag på det lån, som han havde optaget hos Y Holding A/S og sidenhen indskudt i X ApS.

As forklaring om baggrunden for lånearrangementet og afdragsbetalinger er ikke understøttet af dokumentation. Landsretten bemærker herved, at pengestrømmene mellem ham selv og X ApS er udokumenterede, og at årsrapporterne for X ApS ikke indeholder oplysning om, at der er foretaget indskud af midler i selskabet, som forklaret af A, eller at selskabet havde gæld til A, som blev nedskrevet i takt med selskabets overførsler til Y Holding A/S.

Landsretten lægger på denne baggrund til grund, at overførslerne til Y Holding A/S alene er sket på baggrund af As interesse i at nedbringe sin personlige gæld til selskabet og i kraft af hans adgang til som ejer og di-

rektør i X ApS at disponere over sidstnævnte selskabs midler. Overførslerne kan herefter ikke anses for forretningsmæssigt begrundede, men må anses som en gavedisposition til skade for X ApS' kreditorer. Landsretten bemærker herved, at Y Holding A/S i kraft af overførslerne blev sikret delvis fyldestgørelse for sit krav mod A, som – henset til oplysningerne om As daværende økonomiske forhold – må antages at have været uerholdeligt.

Herefter, og da overførslerne er sket mindre end 6 måneder før fristdagen den 18. april 2018, finder landsretten, at betingelserne for omstødelse i medfør af konkurslovens § 64, stk. 1, er opfyldt.

Landsretten tager derfor appellants påstand til følge.”

For Højesteret er det ubestridt, at A ikke havde et tilgodehavende i X ApS, som kunne nedskrives i takt med betalingen af de fem afdrag.

Retsgrundlag

Konkurslovens § 64, stk. 1, lyder:

”§ 64. Gaver, som er fuldbyrdet senere end seks måneder før fristdagen, kan fordres omstødt.”

Bestemmelsen fik sin nuværende formulering ved lov nr. 298 af 8. juni 1977. I bemærkningerne til det lovforslag, som bestemmelsen er baseret på (lovforslag nr. L 25, Folketingstidende 1976-77, 2. samling, tillæg A, s. 387 f.), er det anført, at bestemmelsen (med nogle ændringer, som ikke er relevante i denne sag) svarer til lovudkastet i betænkning nr. 606 fra 1971 om konkurs og tvangsakkord. Af betænkningen fremgår bl.a. (s. 140):

”Regler, hvis anvendelse er betinget af insolvens og ond tro, kan vanskeligt benyttes under tvangsakkord, og deres virkninger vil ofte være så usikre, at den begunstigede ikke frivilligt opgiver fordelen på grund af muligheden for at blive tvunget dertil ved konkurs og påfølgende omstødelse. Adgangen til at undgå afkræftelse efter konkurslovens §§ 20 og 21, jfr. 22, ved at føre bevis for skyldnerens solvens eller for kreditors gode tro giver ofte anledning til tvistigheder, der trækker boets behandling i langdrag, i almindelighed uden at det lykkes kreditor at føre det nødvendige bevis. Dispositionerne kan efter deres karakter i reglen kun forklares ved skyldnerens manglende betalingsevne og parternes kendskab hertil, og den hurtigt påfølgende konkurs giver en væsentlig bestyrkelse heraf. Dette gælder vel ikke fuldt ud gaver, men her kan gavemodtageren med rimelighed anses for at være nærmere end giverens kreditorer til at bære tabet, når insolvens konstateres ved en følgende

konkurs. Udkastet går derfor ud på at ophæve den begunstigedes adgang til at undgå afkræftelse ved bevis for solvens eller god tro.”

I betænkningen hedder det endvidere bl.a. (s. 142):

”Har f.eks. faderen solgt en ting til sønnen for en købesum, der ikke svarer fuldt ud til værdien, vil der være en stærk formodning for, at meningen netop har været at give sønnen en (delvis) gave, således at omstødelse kan ske efter § 62 [nu konkurslovens § 64]. Lykkes det imidlertid at påvise, at parterne har troet, at vederlaget svarede til værdien ... kan dispositionen formentlig ikke omstødes.”

Anbringender

Y har anført navnlig, at overførslerne på i alt 250.000 kr. fra X ApS til Y ikke udgjorde gaver. Overførslerne kan derfor ikke omstødes efter konkurslovens § 64, stk. 1.

Y modtog afdrag på gæld og opnåede ikke nogen formuefordel ved overførslerne. Under alle omstændigheder var Y i god tro herom.

Det er uden betydning, at A valgte at betale afdragene direkte fra sit selskab i stedet for først at lade selskabet udbetale beløbet til sig selv for så at foretage overførslen til Y.

At overførslerne skete fra X ApS, er ikke udtryk for gavmildhed. Dette var alene dikteret af selskabets ejer og udelukkende gennemført i dennes private interesse.

X ApS under konkurs har anført navnlig, at overførslerne på i alt 250.000 kr. til Y var udtryk for gaver, og overførslerne kan derfor omstødes efter konkurslovens § 64, stk. 1.

Overførslerne var ikke forretningsmæssigt begrundet og skete udelukkende med henblik på at nedbringe As private gæld til Y, da A ikke selv havde økonomisk mulighed for at afdrage sin gæld.

Y opnåede en formuefordel ved overførslerne fra X ApS, idet Y blev fyldestgjort delvist for et ellers uerholdeligt krav mod A.

Det er ikke en betingelse for omstødelse efter konkurslovens § 64, stk. 1, at gavmodtageren har været bekendt med formuefordelen. Ikke desto mindre burde Y under alle omstændigheder have indset, at As private gæld var uerholdelig, og at betalingerne fra X ApS derfor indebar en formuefordel for Y.

Højesterets begrundelse og resultat

X ApS overførte den 1. november og 1. december 2017 samt den 3. januar, 6. februar og 6. marts 2018 i alt 250.000 kr. til Y Holding A/S, nu Y ApS (herefter Y).

Overførslerne skete fra X ApS med midler, der tilhørte dette selskab, og var til dækning af As personlige gæld til Y. A var direktør i og (via et holdingselskab) ejer af X ApS.

X ApS blev erklæret konkurs den 18. april 2018, som også er fristdagen.

Sagen angår, om overførslerne til Y kan omstødes efter konkurslovens § 64, stk. 1, hvorefter gaver, som er fuldbyrdet senere end seks måneder før fristdagen, kan fordres omstødt.

Hverken konkursloven eller dennes forarbejder indeholder nogen definition af, hvad der skal forstås ved "gaver". Fastlæggelsen af dette udtryk må derfor ske med udgangspunkt i det civilretlige gavebegreb, hvorefter der er tale om en gave, når der foreligger en vederlagsfri overførsel af et formuegode, der er udslag af gavmildhed. Der må imidlertid tages hensyn til, at formålet med reglerne om omstødelse i konkurslovens § 64 er at beskytte boets kreditorer.

For at betaling af andres gæld – som i den foreliggende sag – må anses for en gave efter konkurslovens § 64, stk. 1, finder Højesteret herefter, at det i almindelighed må kræves, *at* betalingen udgjorde en vederlagsfri overførsel af et formuegode, *at* betalingen ikke var forretningsmæssigt begrundet, og *at* modtageren vidste eller burde vide, at overførslen var vederlagsfri.

Om den konkrete sag bemærkes, at X ApS ikke havde gæld til Y, og at overførslerne fra X ApS som nævnt udgjorde afdrag på As personlige gæld til Y. As gæld var uerholdelig, hvilket Y var eller burde være klar over. Y indgav således konkursbegæring imod ham i juli 2017, og under et fogedretsmøde den 30. oktober 2017 erklærede A sig ude af stand til at betale sin gæld til Y. For Højesteret er det ubestridt, at X ApS ikke havde gæld til A. Overførslerne til Y skyldtes alene As interesse i at nedbringe sin personlige gæld til Y, og overførslerne var derfor ikke for X ApS forretningsmæssigt begrundet.

I hvert fald under disse omstændigheder tiltræder Højesteret, at overførslerne må anses for omstødelige gaver efter konkurslovens § 64, stk. 1.

Højesteret stadfæster herefter landsrettens dom.

THI KENDES FOR RET:

Landsrettens dom stadfæstes.

I sagsomkostninger for Højesteret skal Y ApS betale 30.000 kr. til X ApS under konkurs.

De idømte beløb skal betales inden 14 dage efter denne højesteretsdoms afsigelse.

Sagsomkostningsbeløbene forrentes efter rentelovens § 8 a.